

ВОЛОДИМИР ГЛУХІВ

**СОНЯЧНЕ
КОЛО**

РОМАН

УДК 821.161.2

Г 55

Глухів В.

Сонячне коло: роман / Володимир Глухів; іл. В. Глухова, – 495 с.: іл.

ISBN 978-617-8778-53-8

Привид вторгнення переповнював простір. І це сталося. Дні служби військового лікаря. Калейдоскоп облич. Міста і села, ліси й річки, шляхи і стежки. А ще – усвідомлення: як багато треба пройти, аби стати тими, ким хочемо бути. Кожному з нас.

Старий ворон тримав мене при собі. Під його крилом я, може, й на своєму місці був... Але, чи такої служби хотів, коли у лютому двадцять другого до ТЦК прийшов. В середині літа ворон мене відпустив. Я мандрував, поки не потрапив до необ'їждженої конячки. На початку зими. Врешті вона поржала з мене, та й скинула з шахівниці.

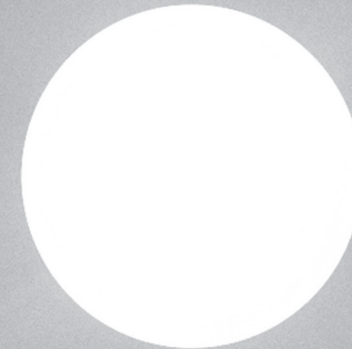
Рік, як я у війську. За цей час Земля обернулася довкруг Сонця. Зробила сонячне коло. Добре, що коліщатка і шарніри небесних тіл працюють беззвучно. Інакше у космосі такий би скрегіт стояв! Пісня колись була – «Солнечный круг, небо вокруг...». Брехлива, як усе радянське. Миру вони хотіли! Й вселенського комунізму на додачу. А насправді – панувати, плювати на голови всіх і вся. Щоб нашу планету кольору мрії поглинув морок бидлократії.

Люблю справжнє. Чи я справжній? І так, і ні. Стараюсь... «Прийми себе таким, як є. Інше не має значення».

УДК 821.161.2

© Володимир Глухів,
текст, ілюстрації,

© ЛІРА, 2026

ПІСЛЯМОВА

Небо сьогодні й справді не було щедрим на ласку. Авжеж, щось більш безсловесне, ніж погода годі й шукати. То мороз нам не подобається, то спека. Випорожнюємо свої застряглі глибоко всередині незгоди на те, що нам все одно не відповідь. І все ж... Чорні хмари, вітер. Щось явно насувало. Цей червень взагалі неможна було назвати спекотним – на початках щодень дощі. Щоправда, коли я відкрив свій сезон у «Солоному Лимані», трохи ущухли. Отже, Небеса не заважали мені ані пробігати вранці свої п'ять кілометрів, ані приймати повітряні ванни у пообідні години. На березі лиману, лежачи на килимку-каремати, під шурхотливий шепіт очерету і поодинокі крики чайок. Але зараз неділя. На минулому й позаминулому тижні на вихідні їздив додому у Дніпро – який сенс сидіти в санаторії, якщо процедур нема. Та цього разу... Захотілося завітати в Орлівщину. Не так вже й далеко. Лише рік тому ходив по цьому селу, перебуваючи в іншій іпостасі. На мені був піксельний однострій, кашкет із тризубом, всесезонні берці, погон старшого лейтенанта на грудях.

Жовтий «Еталон» довів мене до «Білої акації». Дорога, де по один бік все ще село, а по інший вервечками, поміж клаптики руді злежалої глици, розходяться лісові стежки. Біжать вглиб, попід склепіння величавих сосен, що розмальовують небо в чудернацькі візерунки. Сама крамниця «Біла акація» – не лише джерело поживного і корисного для тутешніх. Це й щось на кшталт культурного осередку для тих, хто живе в лісі. Там наш табір. Я не став туди іти. Бо у цивільному, не при посаді. Добре якщо знайдеться хоч хтось, хто

мене пам'ятає. А якщо ні. Затримають «до з'ясування обставин»? Я б на їх місці так і зробив. Зараз біля сходинок у магазин стояло троє солдатів, теревенили поміж собою. Знаю – кожного з них «безпосереднє начальство» відпустило на закупи. Бо «дуже треба». Обличчя незнайомі. Здається, моя поява їм також нікого не нагадала. Пішов своїм шляхом. Околицею, де дорога вже повертає від лісу. Тепер праворуч – то пустир, то поодинокі оселі, а трохи поодаль лісосмуги. Машин мало. Зустрічною смугою проїхав старий фургон кольору хаки. За мутним склом салону теж наші. Харчі повезли у лісовий табір. Пора ж бо якраз обідня. Я цим фургоном вже катався-накатався тоді. Та сьогодні без мене. Ось і дійшов до повороту. Тут окружна дорога зливається з головною. Десь там за спиною, за зигзагами шляху Черкаське. А попереду вже починає виднітися маківка церкви, що в Орлівщині. Але туди ще дотоптати треба. Тепер праворуч поле, ліворуч же бовваніють врослі у землю будівлі складів. Там ми рік тому ракети для «Градів» вантажили. Звісно, ангари пусті. Вже тоді, минулого червня, звідти залишки запасів вибирали.

Рух на трасі жвавий. Голосувати без сенсу – ані зупинок, ані житла поруч. І лише розлітається щербінка з-під коліс, що необачно потрапила на смугу руху. Якби був у війську, в однострої, довго іти б не довелося. Все одно хтось би та й підібрав. Чи з армійських, чи просто мешканець села. А так, пробач, хлопче – війна в країні, не варто задля усяких там цивільних на швидкості шини об асфальт стирати. Отут небо й почало гарчати. Піднявся вітер. Коли після сніданку зібрався й поїхав, було просто хмарно, жодних загроз. Але синоптичні передбачення я дивився, отже, пара-

соль був у наплічнику. Із першими важкими краплями на мою голову його довелося діставати. Постало подвійне завдання: захиститися від душу небесного, і кермувати своїм парусом так, щоб мій штучний дах не вивернуло вітром. Ця регата тривала, доки не добіг до розлогого дерева. Подейкують, у такі блискавка влучає. У мене на малій батьківщині, в Глухові, ще до мого народження, на стадіоні під час грози людей вбило. Тих, що стояли саме під високим деревом. Бувають і інші випадки. Коли у жертви природної електрики з'являлися надлюдські здібності. То, може, й у мене принагідно третє око відкриється. Але ж ні – свій мобільний телефон я вимкнув, тим самим подаючи сигнал, що екстремальних втручань зверху заради зміни світосприйняття не потребую.

Дощ скінчився, такі зливи не бувають довгими. Якщо до цього, йдучи посуху, берігся від камінців з-під коліс, то зараз всіяко угортався від бризок. Узбіччям, подалі, обходячи калюжі. Ось і кругове перехрестя, ось і церква на протилежному боці. А на цьому боці від дороги – маленький ринок, череда крамниць, тротуарна плитка й взагалі – цивілізація! Трохи призабув де тут зупинка автобуса, неквапно придивлявся, коли почув:

– Докторе!

О, то вже мене! Ще б пак – жовтий пікап «Рено» на протилежному узбіччі, чоловік, що наближається через дорогу. З вусами і бородою, в прямокутних окулярах у тонкій оправі. Викапаний професор, хіба що без краватки. І в піксельному однострої. Кухар з лісового табору.

– Привіт, друже! Ти як?..

– Та навіть і не знаю. Місяць тому звільнили... Не

дуже поривався. Хоч би якийсь шанс, хоч би рапорт дали написати. Ні. Сказали – підпиши отут, і ми тебе більш не затримуємо... А взагалі-то я за час служби п'ять військових частин змінив.

– А я й надалі у тому гадючнику, – жалівся співбесідник, – Що до звільнення, то восени і мені таке буде...

Авжеж, головне один про одного ми дізналися. Живі, не хворі, навіть у доброму гуморі – чого ще бажати. Кухар не змінився, був такий як завжди – привітний, веселий. У моїй подобі він також навряд чи побачив щось нове. Хіба що до цього ніколи не бачив мене у цивільному. Там воно було мені ні до чого. Навіть для фізкультури мав армійські бриджі, що колись власноруч прошивав на швейній машині. Наше спілкування було не довгим. Принаймні, зійшлися на тому, що телефонні номери у нас збереглися, якщо чогось не розповіли чи не розпитали, то... Та й взагалі, кухар був на службі, а я... Що я – лише відпочивальник з «Солоного Лиману»!

На завершення сезону доля обдарувала мене ще однією зустріччю. Останній день перебування в санаторії. Закінчив ванни, грязі, помучив тренажери у залі. Здав медсестрам процедурний лист, пообідав. Торба була вже зібрана, відтак – на зупинку. Чекати бусика довго не довелося. Як завжди о такій порі, в автобус разом зі мною сідали співробітниці закладу. Ще з ранку були в білих халатах, а зараз у сукнях, джинсах. Роз'їжджалися по своїх домівках, по прилеглих селах. У черговий раз подумалося про ауру «Солоного Лиману». Чому вона така добра. Тому що її стрижень – не якісь там зайди, а тутешні щирі люди. Якщо людина є частинкою землі, у якій народилася, їй нема чого ка-

верзувати, вимагати надмірної уваги до власної персоні, шукати в усьому копійчаного зиску.

Та маршрут виявився не зовсім той. Кінцевою була площа з літаком, у Самарі. Транспорт на Дніпро тут зупинявся, та я вирішив не випробовувати долю і піти на автостанцію. Хоч баул мій, що через плече, був-таки важкий. Дорогою відсалютував дерев'яній Троїцькій церкві, образ якої надихнув Олесь Гончара на роман «Собор». В касі придбав квиток, вийшов на платформу, аж почув:

– Док...

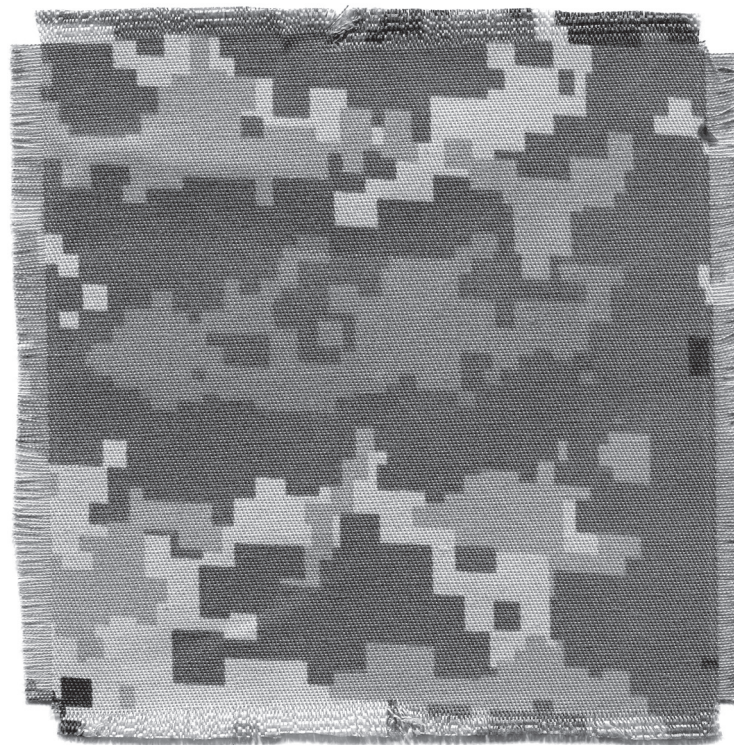
Коли цей хлопець стояв до мене спиною, я його не впізнав – військовий то й військовий, тут їх багато. Та коли той обернувся і окликнув мене... Так, колишній пацієнт. Високий, охайна скандинавська борідка (це – коли вуса поголені). Жвавий погляд карих очей. З тих, що після поранення і госпіталю прибували до нас у табір для відновлення й чекання своєї подальшої долі. Я намагався не стільки витратити на них увесь волонтерський медичний скарб, якого, до слова, аж через край не було, скільки зробити так, щоб вони всюди обстежилися, отримали рекомендації, а то й на лікувальні процедури потрапили.

Зараз же хлопець був після п'яти поранень. Добре, що не фатальні, добре, що не прикутий до ліжка. Та визнали умовно придатним. Тепер служить у Черкаському, в розташуванні. Чергування, неважкі наряди. Свою війну він вже випив. Йому було теж до Дніпра, в автобусі сиділи поруч. Я був готовий всотувати його розповіді, та ми майже всю дорогу промовчали. Існує гарна порада – не ставитимеш дурних питань, то й таких самих відповідей не отримаєш. «Чи страшно було?» – «Страшно», «Чи багато крові бачив?» – «Ба-

гато». Нашорошувати вуха варто лише тоді, коли людина сама хоче щось розповісти. А ятрити рани задля угамування власної цікавості – справа недобра. Втім, поруч зі мною сиділа освічена особа. Може, ІТшник, у якого не було військової кафедри, а тому – солдатський склад. Принаймні відчувалося, що чисельних сповідальників він не потребує, сам собі ради дасть. Їхали. За вікнами почалося місто. Я вголос згадав, яким був Дніпро у перші дні і години вторгнення. Наїжачені протитанкові тротуари, запісковані очі вітрин. Понурі люди, що, здавалося, покинули свій дах над головою лише через крайню потребу. І прагнуть якнайшвидше повернутись за засуви квартир, наче війну можна просто до себе не впустити, лишити на вулиці. Зараз життя повернулося. Навіть до сирен звикли.

– Але якою ціною все це дістається... – мовив, почувши мої спогади, співбесідник.

Слова були зайві. Він виходив на Слобожанському проспекті, ми попрощались. На питання «Якою?..» можна було відповісти, тільки побувавши там, лише пропустивши все через себе. Як же ж людиною грає доля! Троє чоловіків, що просто навмання вихоплені з історії сьогодення. Кухар з табору, що був у війську вже у лютому дві тисячі двадцять другого, одразу після того як відвіз сім'ю у більш безпечне місце, але так і залишився служити біля дому. Хлопець із скандинавською борідкою, що пішов служити не одразу – на початку минулого літа. Та йому сповна вистачило року, щоб пройти через пекло. І, нарешті, я...

Таки-сталося

1

Лютий дві тисячі двадцять другого року. Ми стояли на Солом'янській площі й скандували дещо не вельми приємне для влади. Поки Порошенко із колегами воювали в суді, ми теж не нудьгували. Спікери були – самі знайомі обличчя. Різали правду-матку про судилище. Теплу нотку додала Софія Федина, її спів – завжди свято. Музично-танцювальна десятихвилинка, що була потім, теж не розчарувала. З динаміків звучало «Сьогодні Вова пензлює до Ростова» й «Машингвери-штурмангвери». В обох пісень я знав лише приспіву, але приспівував правдиво, потроху рухаючись в ритм. Бо не травень місяць, треба грітись. Мене майже з самого початку запримітили телеоператори. Камуфляжка, кільцевий армійський шарф, ірокез через тім'я складали типовий образ АТОВця. До того ж, стояв я за лічені метри від сцени. Закінчувати судові засідання засідателі з казенного будинку не поспішали. Та час ані мене, ані оточення не обтяжував. Це як тамування спраги, коли спільні думки, коли почуваш себе серед своїх. Нарешті й п'ятий гетьман вийшов, з хорошими новинами. Я зловив себе на думці, що попереднього разу бачив його аж під час Євромайдану. Тоді він Президентом ще не був.

Головним же в усьому дійстві було не те, хто на кого дивився, і навіть не виступи, як такі, а дещо інше: стояло нас на площі тисяч десять. Після того, як навесні дві тисячі дев'ятнадцятого всім нам – добровольцям, волонтерам, АТОВцям – дали дзвінкого стусана під зад, сповістивши – «ми вас більше не потребуємо», такі заходи були лічені. Марші гідності на День Неза-

лежності, ото мабуть і все. А тут... Мітинг за мітингом – патрони подавай. У аеропорту в Жулянах, біля суду на Софійській площі, а тепер і отут, коло апеляційного. Невже прокидаємось?

Ввечері, коли до поїзду залишалося ще з годину, гуляв Володимирською гіркою. Зателефонував мамі у Дніпро і на запитання «Як справи?», почув у відповідь: «А як твої справи у Києві?». Маски зірвано – якщо твою голову показують на увесь телевізійний екран, сперечатися марно. Хотів спочатку навігадувати, мовляв, звичний робочий день, зараз вечерю готуватиму – яке там! Пройшовся скляним мостом, зупинився на оглядовому майданчику. Праворуч саяв міст пішохідний. Навіть у такий, зовсім не пляжний сезон хтось неквапно spacerував до Труханова острова, хтось звідти повертався. Внизу – вервечки машин вогняними рухливими змійками. А за спиною одвічний Володимир, з вічним хрестом, під безмежним небом. Який спокій, яка гарна наша столиця навіть у пору, коли каштани, бузок і тюльпани відпочивають.

Запах війни висів у повітрі, біля кордону збиралися зграї нечисті. З телевізорів віщали, що нічого такого не станеться. Хотілося вірити, бо бажання вірити у добро закладено в людську природу. Поїзд до Дніпра нічний. В вагон зайшов, наплічник у речову скриню поставив, от уже й стелитись час. Але їхала зі мною в купе пасажирка. Коли провідниця запропонувала чай, ми дружно сказали: «Так!». Чого чаювати мовчки, сусідка по купе запитала у мене те, що зараз крутилося на язиці кожного – чи буде вторгнення. Відповів щиро: «Не знаю». На кожен розвиток подій є свої «за» і «проти», думок хоч греблю гати. Та як передбачити, яка сеча і в який момент вдарить у голову кінченій по-

творі. Стурбованість сусідки по купе була зрозумілою: чоловік – АТОВець, війна його не промине. «Не знаю» то «не знаю», але легкі армійські черевики-кросівки я ще минулого місяця через інтернет придбав. Бо коли «почнетесь», то дадуть лише берці. А от щось таке, щоб воно пасувало, було за розміром тощо. Як всі кинуться шукати, то дістати буде неможливо.

Остання перед вторгненням субота. Повернувшись з ринку із рюкзаком їстівного, ввімкнув телевізор. Одразу дізнався, що біля історичного музею у Дніпрі збирається антивоєнний марш. Обід відмінявся. Зібравшись нашвидкуруч, вийшов, рухаючись підтюпцем. Проходив через двір житлово-експлуатаційних служб. Тут мене чекала зустріч із непривітною істотою. Чорна сука, годована комунальниками. Її господарі жили наче й на зарплату, але це не заважало їм паркувати поруч досить пристойний транспорт – цілий автопарк! Сама ж тварюка при нагоді приноровлювалася без жодного звуку підкрастися ззаду й ухопити за холошу. Я не збирався міняти своїх маршрутів, тому іноді навіть намагався пройти так, щоб не роздратувати «її собачу величність». Та тепер, здається, їй не подобався мій пуховик. Довгий, як для куртки, з натуральним пір'ям у підкладці. Зараз його майже не носив, але ним було так тепло накриватись, коли ночував в наметі на київському Майдані. Зобачивши мене, собака почала гавкати й наближатись. На що я підняв першу-ліпшу каменюку й побіг на неї. Звичайно ж, дременула.

– А, падло!.. – вирвалося із глибини. І кинув камінь услід.

На початок ходи не встигав. Тож мав доїхати трамваем до того місця, де буде проходити колона. Це ста-

лося на Воскресенській. Вилетів з вагону й побіг доганяти. Розкладне древко прапора згвинчував на ходу. І піднялося наді мною єдине на цей гурт синє полотнище із зоряним вінком – прапор Євросоюзу. Було багато синьо-жовтих, трохи менше червоно-чорних, а такий лише один. Дорогенькі, чи не почали ви забувати гасло Євромайдану: «Україна – це Європа!». Коли дійшли до кінцевого пункту – обласної адміністрації, і розпочався мітинг, жіночка середніх літ, впізнавши у мені АТОВця (поверх пуховика на мені була ще й камуфляжна куртка), мовила: «Спасибі вам...»

На цей момент ми вже майже місяць сиділи вдома. Формально – карантин. Насправді, дослідному інституту було нема чим платити за опалення. От і відпустили «на дистанційну працю». До весни. Для мене то був час по-своєму цікавий. Писав вірші – переклади рок-лірики закордонних виконавців. Їздив до столиці у видавничих справах. Вдома перебував із постійно ввімкненим телевізором. Призвичаївся, він мені не заважав. Та були кодові слова, що миттєво перемикали увагу на етер: *вторгнення, П*тін, війна*. Так продовжувалося, допоки Х*йло не визнав два донбасівські бандформування за щось подібне на держави. У той же день ближче до вечора вийшов указ про мобілізацію резервістів першої черги. От і почалося. Не поспішаючи поснідав, випив кави із меленою цедрою, все – під телевізійні новини. Вийшов надвір, замкнув двері, поїхав до центру комплектування.

У вестибюль ТЦК зайшов вільно. Ніяких тобі вартових на дверях. Людей не було. Лише за одним столом сидів чоловік у військовій формі й агітував записуватися до територіальної оборони. Мовляв, якщо туди, то бригади, до яких ми приписані, вже не чіпляти-

муть. Натовпу біля його столу не спостерігалось. У віконці чергового справився що до відповідального за офіцерський склад. З'ясувалося, що він на нараді, але невдовзі буде. Довго чекати не довелося. Це був новий співробітник. Колишній відповідальний за офіцерів знав мене в обличчя, а цей вперше бачив. Подивився військовий квиток:

– Так це ж... медичний профіль. Хіба то оперативний резерв першої черги?

Було нав'язливе відчуття дежавю. Дві тисячі чотирнадцятого. Хлопці, то вас смажений півень ще не дзьобнув. Як дзьобне, почнете брати і кривих, і косих, і хитруватих.

– Я у дві тисячі чотирнадцятому командиром стрілецького взводу Нацгвардії був, – додав для певності.

Той засумнівався, пішов по мою справу. Невдовзі повернувся, запропонував пройти медичний огляд, прямо зараз. З медиками слово за слово – не став таїти, що теж лікар. Але до цього моменту вже встиг роздягнутися догола і знов одягнутися. Розчуленості колег не було меж – це ж треба: замість того, щоб одразу засвідчити свою приналежність до медичної спільноти й умить наставити штампів в листку, проходив все чесно! Аякже, ми до Європи прямуємо, корпоративно-корупційні схеми геть! Свій листок із загальним висновком «придатний» вручив відповідальному за офіцерський склад. Тепер мав чекати телефонного дзвінка.

Мама живе у п'ятнадцяти хвилинах ходьби від мене. Якщо щось не так, то... Бачимося по вихідних, а для буденного спілкування існує телефон.

– Вас там іще до військкомату не кликали? – було запитання, коли я їй зателефонував.

Овва! Більш слушної нагоди повідомити некомфортну новину годі й шукати – звір на ловця біжить:

– Так, сьогодні дзвонили. У понеділок з'явитися на медичний огляд.

Я умисно оголосив подію, яка насправді вже відбулася. Які то розклади будуть. А так, у будь-якому разі буде важко зловити мене на брехні. Мама була не у хваті, та повідомлення проковтнула. Врешті, медичний огляд – це ще не призов, як такий. Узагалі, питання було болюче. Я розумів, що коли почнеться, просто не зможу сидіти вдома. Бо ця війна – моя. Радянський Союз і Московія десятиріччями стояли на моєму шляху. Чи то у подобі начебто аморфної донбасівської вати, що під час Помаранчевої революції горлала: «Ми їм влаштуємо Курську дугу, Росія нам допоможе!». Чи у личині «правильних пацанів», що міряли свої бажання й дії тюремними поняттями. У спільноті, в якій вони почувалися вільно, неможна було розраховувати ані на прихильність дівчини, що тобі сподобалась, ані на життя, якого ти дійсно вартий.

Маму можна було зрозуміти. Невдовзі вісімдесят два. Батько помер два роки тому, справжніх товаришок у Дніпрі не завела. Тільки колега-вчителька, що теж з Донецька. Та з нею вона останнім часом лише передзвонювалася. «На проводі» було багато донецьких номерів. Але це – голоси з минулого. З позитивних моментів було те, що мама досить-таки пристойно трималася. Господарству своєї однокімнатної квартири ради давала, потрібні ліки вживала. Скаржилася на мінливі проблеми то зі здоров'ям, то із настроєм. Та зрештою все оте поверталось до більш-менш прийняттого стану. Але з приводу моєї можливої служби в армії ми почали сваритися ще з весни, коли орди

вперше заюрбилися біля наших кордонів.

– Ти мене кидаєш!.. – дорікала мама.

Подібного роду постріли я мовчки пропускав повз вуха. Тоді починало звучати щось більш конструктивне:

– От що тоді робитиму?..

Я казав, що світ не без добрих людей. Якщо піду служити, домовлюсь із кимось, щоб допомагали. Бо я і за них піду, а вони, залишившись тут, мають робити те, що слід було б робити мені. На що була відповідь:

– Нікого я тут не хочу бачити!

Моєю аргументацією було – існують ситуації, коли треба чинити попри «не хочу». До того ж, ми усі можемо опинитись в стані, який зараз досягнути просто не можемо. Це буде інша реальність. Усі оті розмови хоч і залишали маму у настобурченому стані, зрештою закінчувалися нічим і сходили нанівець.

2

А на завтра було вторгнення. Вже роки зо три або навіть більше будильником мені слугував телевізор. Телеканал «Прямий» починав розповідати новини, часто-густо ще вечірні, які я і так знав. Поніжившись декілька хвилок, піднімався. Та сьогодні у інтонації дикторів відчувалося щось незвичне. Навіть з уривків фраз було зрозуміло, що це «щось» не вчорашнє. І це змусило не затримуватись в ліжку. На екрані був Роман Чайка, ведучий взагалі-то П'ятого каналу. У нижньому правому куті підпис на червоному тлі: «Важливо! П*тін напав на Україну». Таки-сталося. Я вирішив, що за день телевізора ще надивлюся. Але ніякі кацапи не зіпсують мені ранкової пробіжки. По льоду й снігу я не бігаю. Отже, тепер, коли все нарешті розтануло й висохло, тільки набирав форму, тільки входив у смак. Вимикнув

телевізор, одягнув спортивний костюм-термобілизну, розношені фірмові кросівки й вийшов. Йдучи своєю вулицею, почув як десь у напрямку лівого берега Дніпра гахнуло. «Незле дівчата витинають!» – промайнула думка. Мій біговий маршрут був повз стіни «Південмашу». Об'єкт, гідний цікавості ворога. Втім, почуте далеко не відвернуло бажання долати звичну дистанцію. Це зі стрілецької зброї по рухливій цілі влучити важко, а якщо ракетою – хтозна... Назустріч траплялися малочисельні перехожі. На кожному обличчі тривога, знову ж-таки не вчорашня. Вони все знають. Тепер вже всі все знають. Може, хтось із них і до ранку не спав, адже Дніпру теж дісталось. Це я спав напрочуд міцно і без дурних сновидінь.

Готував сніданок, їв під телевізор. Паралельно в голові проносилася череда думок, накладена на нову реальність. Мамі зараз краще не телефонувати. Найліпше було б, якби вона зателефонувала мені сама, наприклад, завтра. Бо усе міняється на очах. Якщо вчора я заспокоював – резервістів першої черги призивають лише на пів року, повернуся у вересні, до маминого дня народження. І як відсвяткуємо! Тепер усе могло затягнутися. Взагалі, якщо йти на рік або більше, треба хоч щось привести до ладу. Стараюсь сам обирати свою долю. Якщо дзвінок з центру комплектування прозвучить раніше – нема питань. Якщо ні – у понеділок зранку рушаю, з речами. За легендою для мами, – ніби на медичний огляд. Насправді ж – готовий до відправки. А до цього проведу чотири під зав'язку заповнені дні.

Почав зі зборів до війська. Усе інше можна дозволити собі не встигнути, а оце – ні. Знайшов екселівську таблицю, складену для такого випадку ще дві